

طرح درس «آداب تخیلی» دبیرستان

جزوه‌ی مربی

إِذْ يُغَشِّيكُمُ النُّعَاسَ أَمَنَةً مِنْهُ وَ يُنَزِّلُ عَلَيْكُمْ مِنَ
السَّمَاءِ مَاءً لِيُطَهِّرَكُم بِهِ وَ يَذْهَبَ عَنْكُم رِجْسَ
الشَّيْطَانِ وَ لِيَرْبِطَ عَلَى قُلُوبِكُمْ وَ يُثَبِّتَ بِهِ
الْأَقْدَامَ

(به یاد آورید) زمانی که (خداوند) از سوی خود برای آرامش شما، خوابی
سبک بر شما مسلط ساخت و از آسمان بارانی بر شما فرستاد تا شما را با آن
پاک کند و پلیدی (وسوسه‌ی) شیطان را از شما بزدايد و دل‌های شما را
محکم و گام‌هایتان را با آن استوار سازد.

(آیه‌ی شریفه‌ی ۱۱ سوره‌ی انفال)

تفسیر آسان، ج ۶، ص: ۷۲ بعضی از مفسرین گفته‌اند:

دو موضوع از جمله مورد بحث استفاده می‌شود. یکی این که خدای مهربان بقدری اطمینان خاطر به مسلمین عطا کرد که با آن خوفی که از دشمن داشتند معدلک خواب سبکی ایشان را فراگرفت و موجب آرامش آنان گردید. و دیگر اینکه: آن خواب سبک باعث شد تا ایشان بتوانند: فردای آن شب در مقابل دشمن قرار بگیرند و پیکار نمایند.

چون مشرکین بر مسلمین سبقت گرفته و آب (چاه) بدر را تصرف نمودند لذا مسلمانان برفراز توده‌ای از ریگ پیاده شدند و فردای آن شب در حالی از خواب برخاستند که احتیاج به وضو و غسل داشتند. از سوی دیگر: دچار تشنگی هم شده بودند. از طرفی هم شیطان آنان را وسوسه می‌کرد و می‌گفت:

دشمن شما سبقت گرفت و آب را تصرف نمود. ولی شما در حال جنابت و بدون وضو نماز می‌گذارید، و قدم‌هایتان به ریگها فرو می‌روند! بدین سبب بود که خدای مهربان به قدری باران رحمت بر آنان عطا کرد که با آب آن غسل جنابت کردند، و از حدث تطهیر نمودند، و زمین آنان بوسیله ریزش باران سفت و کوبیده شد. ولی زمین دشمنشان لجنزار گردید! و این چهارمین موهبتی بود که خدا به مسلمین عطا نمود.

با این حال مسلمانان ولی امیرالمؤمنین یک تنه ۳ نفر از دلاوران کافر را به هلاکت رساند.

آداب تخی

در بحث احکام دین خدا، حیا نداریم. نکاتی که در این درس بیان می‌شود که در نگاه اول از حیا به دور است ولی مخصوص این کلاس است و در بیرون مطرح نمی‌کنیم.

نکته‌ی مهم؛

مهمترین نکته در این بحث اینست که اسلام آخرین دین است و در نهایت اکمال قرار دارد. همه چیز در آن هست مشروط بر اینکه معلم آن (امام معصوم) در کنارش باشد. یعنی قرآن و امام علیه السلام را باید با هم داشت تا از این دین کامل بتوان استفاده کرد. ما برای تمام لحظات بیداریمان و حتی خوابمان، احکام واجب، مستحب و یا مکروه داریم که می‌توان با انجام آن‌ها رضایت خداوند را جلب نمود.

در مبحث تخی و به طور کلی احکام ریز و جزئی که در دین وجود دارد باید توجه کرد که این همان اثر و نشانه تکمیل بودن دین است. آنقدر کامل است که حتی به مسائل بسیار جزئی و در ظاهر پیش پا افتاده توجه کرده تا پیروان آن از کوچکترین منافع نیز بی بهره نمانند.

بر همین اساس بوده که مردم در طول اعصار از رعایت دستورات اسلام بهره مند بوده و منافع کسب کرده اند بدون اینکه علت آن دستورات را بدانند. البته اگر کسی جویای علت میگردید و آن را از معلم دین و کتاب سوال می کرد جواب به او داده می شد. اگر هم کسی میخواست یا بخواهد که ابتدا علت را بداند و سپس عمل کند و توجه به آن معلم نداشته باشد باید صبر کند تا کشف علمی در مورد فواید و علل دستورات صورت بگیرد و بعد عمل کند. او در این حالت از منافع عمل یا اعمالی که انجامش را منوط به کشف فایده و علتش کرده است محروم خواهد بود.

تذکر؛

این مورد را توجه داشته باشید که کار پسندیده یا مهم تنها به کوشش های علمی مثل تلاش های علمایی چون صدوق و طوسی و... یا تهجد های عابدانه محصور نمی‌گردد. گاهی انجام کارهایی که اصلا به نظر نمی‌آیند یا پست و بی ارزش جلوه می‌کنند چنان لازم است که انجام دهنده اش از زبان فردی چون آیت الله بروجردی تمجید میشود.

فردی بوده که به مناسبت ساخت مستراح های عمومی و بین راهی در بین مردم به حاجی مستراحی معروف شده بود. ایشلان با توجه به زمانه ای که در آن زندگی می کرده تشخیص کار خیر را در این دیده که در محلات یا کاروانسراها یا اماکن عمومی که محل اسکان مسافر یا مردم عادی است اقدام به ساخت و تجهیز مستراح نماید. آقای بروجردی در میان جمع برای ایشان به مناسبت کاری که می کرده است طلب آمرزش کرده است.

و اما هدف از طرح این موضوع علاوه بر لزوم و وجوب طهارت، تذکر دادن چند نکته اخلاقی و بهداشتی است.

برای این منظور باید از این نظر که چون بحث مربوط به احکام است پس صرفاً جنبه حلال و حرام خواهد داشت عدول شود و دقت کرد که به نام احکام چه موارد اخلاقی و یا حتی اعتقادی را می توان به دانش آموزان منتقل نمود.

مثلاً یکسری ادعیه برای زمان تخلی وجود دارد. معنایش اینست که انسان حتی در مکان و زمان تخلی نیز نباید از یاد خداوند غافل باشد.

در بیان احکام تخلی آنچه مورد توجه بوده این موضوع است که در نهایت کار به شکلی انجام شود که مواردی مانند ایستاده بول کردن یا ناقص تخلیه کردن (در اثر عجله) و عدم رعایت طهارت که علاوه بر نکات شرعی یکسری موارد بهداشتی را نیز شامل میشود در بین دانش آموزان به حداقل برسد، ان شاء الله.

برای ورود به بحث چند روش پیشنهاد میشود؛

الف) می توان در بخشی از زمان کلاس که احکام گفته می شود مستقیم وارد بحث شد.

ب) با استفاده از داستان های موجود در این زمینه که شامل مسائل وجوب ستر عورت، رعایت بهداشت و طهارت است ورود به بحث کرد.

ج) با استفاده از مباحث اخلاقی مثل رعایت حیا (مثلاً عریان نشدن مقابل دیگران) بحث را در حاشیه مطرح کرده و به صورت نکته ای توضیح داد. میتوان از لخت شدن در رختکن استخر و رفتار دانش آموزان در آنجا وارد موضوع شد.

در بیان مطلب توجه به نکات ذیل مفید خواهد بود؛

۱. مطالب این بخش از حاشیه کتاب مفاتیح الجنان گزیده شده است. اگر با اشاره به مفاتیح بحث مطرح میشود حتما اشاره به عظمت شخصیت علمی عالم خبیرثقه المحدثین مرحوم حاج شیخ عباس قمی و مراتب زهد و تقوای او شود تا برای دانش آموز روشن گردد که مطلب مهمی بوده که چنین شخصیتی به آن پرداخته است.
به عنوان مثال ایشان در نهایت امانتداری بوده اند. در نقل ادعیه و زیاراتی که از سایر کتب در مفاتیح الجنان ذکر کرده اند حتی تذکرات و پانویس هایی که نویسنده کتاب مرجع (مثلاً مصباح المجتهد شیخ طوسی یا زاد المعاد) نوشته بوده را نیز نقل کرده است. مثلاً عبارت «ناظر محترم» ترجمه ای از عبارت کتاب وسائل الشیعه است.
۲. با استفاده از هر روشی که بحث مطرح میشود این نکته باید لحاظ گردد که از احادیث به نحو مفید استفاده شود. در واقع نباید آنها را هدر داد. (توجه به جو حاکم بر کلاس و اینکه در مورد حدیث هرگز نباید لودگی صورت بگیرد).
۳. استفاده از حدیث به گونه ای باشد که دانش آموز این نتیجه گیری را کند که آنچه علم امروز به آن رسیده است در کلام معصومین علیهم السلام قبلاً به ما رسیده است. مثلاً ایستاده بول کردن (به خاطر عدم استبراء) احتمال سنگ مجرا را افزایش میدهد و این در احادیث وجود دارد. البته به این معنا نیست که علم موید سخنان ائمه گردیده باشد. بلکه ائمه ما سلام الله علیهم اجمعین عالم به اموری بوده اند که علم بشر بعد از قرون متمادی آنها را تک تک و به صورت موردی کشف میکند و میفهمد.
۴. چنانچه بحث به عنوان احکام مطرح میشود از روی توضیح السائل خوانده شود یا به آن رجوع شود و رجوع داده شود.
۵. مسائل ۵۵ الی ۸۳ رساله توضیح المسائل موضوع احکام این بخش است که از احکام تخلی شروع و به استبراء ختم میشود.

۶. آداب بیت الخلاء

۱. واجب است در هر حالتی حتی هنگام تخلی عورت خود را از دیگران بپوشاند. حتی محارم و اطفال. مسئله ۵۷ نکات؛

الف) پوشاندن عورت از ناظر محترم. روی کلمه محترم بحث شود که این امر یعنی ادای احترام به خود و دیگران.

ب) تذکر پوشش و حیا.

در شلوارهای فاق کوتاه یا لباسهای چسبان که اسافل اعضا با آن به خوبی پوشیده نمی‌شود یا برجستگی های بدن وضوح بیشتری پیدا میکند. این کار نیز بی احترامی به خود و دیگران است.

توضیح؛ پوشش دو نوع است. **نوع اول پوشش واجب** است مثل ستر عورت که همواره لازم است.

نوع دوم پوشش حیایی است. یعنی پوشاندن بدن به جهت رعایت حیا. مثلاً لباسهایی با یقه خیلی باز یا آستین رکابی -

های کوتاهی که عملاً نمیشود به آن آستین گفت. اینها برای رعایت حیا است. فاق کوتاه شاید حرام نباشد ولی حداقل پوشش است. حداقل، تامین کننده حیا نیست. وقتی امکان پوشش کامل وجود دارد نباید به حداقل اکتفا کرد. حداقل برای آدم و حوا بود. آن پوششی که در زمان تخطی از دستور الهی داشتند حداقل بود.

ج) «عورت» از کلمات هم خانواده عار به معنای «نگ» و «زشتی» است. به معنای **چیزی است که باید پوشانده**

شود.

گفته شود که ما حتی در زمان یا مکانی که تنها هستیم نیز نمیتوانیم عریان باشیم. مثلاً عریان بودن در حمام. حرام نیست اما آن ناظر محترم لزوماً کسی نیست که ما هم او را میبینیم. دو ملکی که ناظر و ثبت کننده اعمال ما هستند همواره در کنار ما حاضر خواهند بود حتی در حمام.

۲. حرام بودن رو یا پشت به قبله بودن در حین تخی و حتی هنگام استنجاء(شستن خود). (مسئله ۵۹الی ۶۳) با ذکر احکام مکان تخی(مسئله ۶۴).

توضیح اینکه؛ ما برای جهتی که به سمت محل اصلی عبادتمان است و برای عبادات به سوی آن توجه میکنیم احترام قائل هستیم و هیچ کار پستی را رو به آن سمت انجام نمیدهیم چه رسد به تخی.

ذیل این عنوان تذکر داده شود که در حمام نیز نباید تخی کرد. چون معمولاً رعایت مواجبه با قبله صورت نمیگیرد.

۳. مخرج بول فقط(بدون استثنا) با آب تطهیر میشود. مسئله ۶۶.

چنانچه در شرایطی آب مهیا نباشد باید محل را خشک کرد و بعداً با آب تطهیر نمود. اگر در این حین بدن عرق نماید و لباس سرایت کند لباس نجس خواهد بود.

این قضیه توضیح داده شود که در توالتهای فرنگی که مورد استفاده است دستمال کاغذی برای طهارت از بول مفید نیست. مدل توالت عوض شده و این به معنای عوض شدن مدل طهارت نیست.

۴. مخرج غائط را با غیر آب نیز می‌توان تطهیر کرد اما آب از هر نظر برتر است.

در این زمینه باید توجه به مسئله افراط و تفریط شود. افراط می‌شود وسواس، طرف آن قدر در شستن خود زیاده روی میکند که علاوه بر اسراف در مصرف آب به مرض وسواس نیز مبتلا میشود. روایات مربوط به مذمت وسواس در ذیل باب ایمان و کفر آمده است. خدا فرموده با یکبار شستن پاک میشود. فرد وسواسی میگوید نخیر با دو بار شستن پاک میشود. این ایستادگی در برابر دستور خداست.

تفریط نیز به بی‌مبالاتی و لاابالی‌گری می‌انجامد. تذکر باید به نحوی باشد که میانه این دو امر رعایت شود. یعنی نباید نه از این طرف بام افتاد و نه از آن طرف. راه حلّش انجام دقیق دستور خداست.

۵. در هنگام ورود به مستراح (محل راحت شدن) به یاد خدا باشد.

برای بر طرف شدن سنگینی موضوع ذکر خدا در این حالت؛

قال الصادق علیه السلام: لَا بَأْسَ بِذِكْرِ اللَّهِ وَ أَنْتَ تَبُولُ فَإِنَّ ذِكْرَ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ حَسَنٌ عَلَى كُلِّ حَالٍ فَلَا تَسْأَمُ مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ.

حضرت صادق علیه السلام فرمود: ذکر خدا در هنگامی که بول کنی عیب ندارد زیرا ذکر خدا در هر حالی نیکو است، پس از ذکر خدا خسته مشو

. وسایل الشیعه ج ۱ ص ۲۱۹ حدیث (۸۱۸)

در مقابل مطرح شود که صحبت کردن در این حالت کراهت دارد.

قال أبي الحسن الرضا عليه السلام: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ ص أَنْ يُجِيبَ الرَّجُلُ أَحَدًا وَ هُوَ عَلَى الْغَائِطِ أَوْ يُكَلِّمَهُ حَتَّى يَفْرُغَ

امام رضا علیه السلام فرمودند: رسول خدا (ص) نهی کرده است از اینکه کسی در حین غایط کردن جواب دهد کسی را یا اینکه با کسی تکلم کند تا اینکه فارغ شود.

وسایل الشیعه ج ۱ ص ۳۰۹ حدیث (۸۱۵)

و کراهت سلام دادن به دو نفر. یکی کسی که در حال ادای نماز است و دیگری کسی که مشغول تخیلی است.

البته لزومی به بیان احادیث نیست مگر اینکه سوال شود. آن هم باید موردی به سوال کننده جواب داد.

۶. استحباب گفتن کلمه استعاذه در هنگام ورود به مستراح.

بِسْمِ اللَّهِ وَ بِاللَّهِ أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الرَّجْسِ النَّجْسِ الْخَبِيثِ الْمُخْبِثِ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ.

به یاری خدا و استعانت از او پناه میبرم به خداوند از شیطان رانده شده ناپاک پلید زشتخو و زشت کردار.

من لا يحضره الفقيه ج ۱ ص ۲۵ حدیث ۴۲

توضیح داده شود که تمام اینها برای نجاست در مستراح گفته میشود و دقت شود که بدتر از اینها کفر و نافرمانی شیطان است که او را حداقل همسطح با ادارار و مدفوع کرده است.

۷. گفتن بسم الله در موقع کشف لباس. طبق حدیث حتی در موقع تعویض لباس نیز باید به یاد خدا بود (مثلا در استخر). در

واقع حتی خارج کردن لباس از بدن نیز باید برای خدا باشد و به دور از اوامر شیطانی.

۸. تذکر دادن نعمت خوردن و سلامتی و قدرت بر دفع داشتن (در مقابل یبوست و اسهال).

۹. وقتی نظر افتاد بر آنچه که دفع شده، بگوید اللَّهُمَّ ارْزُقْنِي الْحَلَالَ وَ جَنِّبْنِي الْحَرَامَ. خدایا روزی من را حلال قرار بده و

از حرام دور بگردان. تذکر داده شود که وقتی آخر همه عیش و نوش این است (ادرار و مدفوع) دنبال حرام رفتن چرا؟

ذکر این حدیث نیز مناسب است (و برای ورود به بحث از لحاظ کسب حلال عالی است) که

قال امیرالمومنین علیه السلام: مَنْ كَانَتْ هِمَّتُهُ مَا يُدْخَلُ بَطْنَهُ ، كَانَتْ قِيَمَتُهُ مَا يُخْرَجُ مِنْهُ.

کسی که دغدغه او آن چیزی باشد که وارد شکمش میشود، قدر و اندازه اش آن چیزی میشود که از او خارج میشود.

غرر الحکم و درر الکلم

مربی می تواند وارد مباحث اخلاقی شود.

۱۰. برتر بودن آب بر سایر مطهرات. يُنَزَّلُ عَلَيْكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لِيُطَهَّرَكُم بِهِ.

۱۱ انفال

۱۱. توضیح دادن مسائل ۶۶ و ۶۷ رساله. اینکه هیچ ذره ای نباید باقی بماند. (وجود لیزی بعد از دفع در مخرج و اطراف آن به معنای نجس بودن محل است).

۶۶- مخرج بول با غیر آب پاک نمی شود. و در کر و جاری اگر بعد از برطرف شدن بول یک مرتبه بشویند کافی است، ولی با آب قلیل احتیاط مستحب آن است که دو مرتبه شسته شود و سه مرتبه شستن بهتر است.

۶۷- اگر مخرج غایط را با آب بشویند، باید چیزی از غایط در آن نماند. ولی باقی ماندن رنگ و بوی آن مانعی ندارد و اگر در دفعه اول طوری شسته شود که ذره‌ای از غایط در آن نماند، دوباره شستن لازم نیست.

۱۲. به جای آوردن حمد الهی بعد از اتمام کار.

۱۳. در ورود پای چپ و در هنگام خروج پای راست را مقدم بدارد.

۱۴. کراهت ایستاده بول کردن و نگه داشتن آن. در رابطه با مورد اول بحث در مورد ناپسندیده بودن کار افرادی که در معابر و فضای باز بول میکنند میتواند مدخل خوبی برای بحث باشد. برای مورد دوم نیز مسائل بهداشتی نمونه های خوبی هستند. مثل سنگ مجرا. سنگ مثانه. ضعف در کنترل ادرار در میانسالی. برخی صدماتی که به پروستات وارد میشود.

تذکر این که، حتی با وجود سر سوزنی از ادرار بر روی لباس و بدن نمی‌توان نماز خواند. و در ایستاده بول کردن امکان ترشح بول به لباس و بدن بسیار زیاد است ضمن اینکه چگونه می‌خواهد طهارت حاصل کند؟ (با غیر آب نمی‌شود).

۱۵. استبراء از بول. معنای آن توضیح داده شود و فایده ای که دارد. هم شرعی و هم بهداشتی.

توضیح داده شود که استبراء واجب نیست. لکن نتیجه ای دارد که حداقل مزیت آن عدم نیاز به تطهیر دوباره بدن و لباس خواهد بود. (مسئله ۷۴)

اگر کسی استبراء نکند و رطوبتی از وی خارج شود آن رطوبت نجس خواهد بود. در واقع استبراء تخلیه کامل مجرای بول است.

فایده استبراء نیز همین است. اگر استبراء کرد و رطوبتی غیر از منی از او خارج شد آن رطوبت پاک است و نیاز به تطهیر ندارد.

بنا بر صلاحدید استبراء از منی که با بول انجام میشود نیز گفته شود. تنها نجسی که با یک نجس دیگر برطرف میشود.

چند نمونه داستان که در توضیح دادن مطالب یا برای ورود به بحث مفید هستند؛

کراهت حبس ادرار؛

شخصی از امیرالمومنین سلام الله علیه سوالی پرسید. ایشان جواب ندادند و از مسجد خارج شدند به مستراح رفتند و بعد از مدتی برگشتند. سپس جواب سوال کننده را دادند.

به لقمان گفتند که پسر از اسب پیاده شد و پشت درختی بول کرد. گفت اگر بر پشت اسب هم این کار را میکرد جای سرزنش نداشت(حکایت از کراهت شدید حبس ادرار).

تذکر نعمت سلامت؛

بهلول از هارون علیه العنه که میگفت آفتاب طلوع کن که هر جا طلوع کنی ملک من است و غروب کن که هر جا غروب کنی ملک من است، پرسید اگر ناتوان از بلع غذا باشی حاضر هستی چه میزان از ملک خود را بدهی تا بتوانی لقمه ای را ببلعی؟ هارون گفت نصف ملکم را می‌دهم. بهلول پرسید اگر ناتوان از دفع باشی چقدر از ملک را میدهی تا قادر بر آن گردی؟ هارون گفت نصف دیگر را هم می‌دهم. بهلول گفت پس به این ملکی که تمام آن به بلع و دفع لقمه ای بند است دل نبند.

برای ستر عورت؛

اشاره به داستان مواجهه امیرالمومنین علیه السلام با عمرو عاص و عریان شدن او. عمرو نه برای خود احترامی قائل شد و نه اینکه حضرت حاضر شدند خدشه ای به شخصیت خود وارد کنند و لحظه ای آن خبیث را عریان و بدون ساتر ببینند. علاوه بر اینکه نشان دادن عورت یا نگاه بر آن جز در موارد خاص حرام است.

اشاره به داستان کودکی پیامبر و جمع آوری سنگ توسط کودکان در دامن لباسهای عربی که باعث کشف عورت میشد اما پیامبر از این کار محفوظ ماندند.

رعایت بهداشت؛

یکی از علما برای معالجه به خارج از کشور رفته بودند. مسوول جمع آوری لباس‌های بیماران از همراه ایشان سوال می‌کند که آیا ایشان در این مدتی که اینجا بستری بوده اند قضاء حاجت نکرده‌اند؟ وقتی علت را از او می‌پرسند می‌گویند در این مدت لباس هر کسی را که تحویل گرفتم تا لباس جدیدی به او بدهم در لباسش حداقل لگه‌ای دیدم که نشان از برخورد ادرار یا مدفوع با لباس داشته اما در لباس ایشان هیچ اثری از اینکه قضاء حاجت کرده باشند نیست.

چند وقت قبل دستشویی‌های دانشگاه کابل با مشکل عدم خروج آب مواجه می‌شود. بعد از بررسی متوجه می‌شوند که گروهی از دانشجویان آب را از مطهرات ندانسته و برای تمیز کردن و پاک کردن!!! خود از سنگ و کلوخ استفاده می‌کنند.

یکی از امام جمعه‌های شیعه افغانستان تعریف می‌کرد در سفری که به حج مشرف شده بودند در بین ۱۰۰ نفر حاجی حدود ۴۰ نفر شیعه حاضر بودند. مدیر هتلی که ایشان در آن مستقر بودند از افزایش مصرف آب نسبت به سال قبل گلایه داشت. بعد از پرس و جو کردن مشخص می‌شود که این هتل تا به حال در اختیار شیعیان نبوده و تمام مسافران آن از اهل تسنن بوده‌اند و در رعایت بهداشت توجه خاصی به آب نداشته اند حتی برای تحصیل طهارت.

در هتلی دیگر توالت‌ها دائما خراب می‌شده و آب را رد نمی‌کرده است. بررسی می‌کنند می‌فهمند که به جای آب از سنگ استفاده می‌کنند. هر چه توضیح می‌دهند مشکل حل نمی‌شود یعنی آب را به عنوان مطهر قبول نمی‌کنند، به این نتیجه می‌رسند که برای جلوگیری از خرابی مجدد در هر توالت سطل‌هایی برای جمع آوری سنگ‌های مورد استفاده در توالت قرار دهند.

یک تذکر اخلاقی

یکی از متخصصین علم روشهای آموزش و تربیت که خودش **یهودی** است به والدین آمریکایی توصیه می‌کند که فکر نکنند در جزیره لختی‌ها هستند و حتما در خانه‌های خود با لباسهای پوشیده و کامل حضور داشته باشند. یعنی از لباسهایی که عورت یا اعضای تحریک کننده ایشان را نمیپوشاند استفاده نکنند. این کار باعث حفظ حریم‌های بین والدین و فرزندان شده و علاوه بر آن مایه حفظ کرامت و احترام به خود و دیگران است.

او مثال میزند؛ شما هنگامیکه برای صرف غذا بر سر میز مینشینید معمولاً با لباس کامل حاضر میشوید تا به خدا برای نعماتی که به شما داده است احترام بگذارید. همین احترام را میتوانید برای سایر موجودات قائل شوید.

مطلب دیگر اینکه در موقع تعویض لباس اگر چه معمولاً عورتین پوشیده است اما اگر کمی ادب و حیا رعایت شود از انجام این کار در مقابل دید دیگران خودداری خواهد شد. علاوه بر اینکه شان و احترام خود و دیگران نیز حفظ خواهد شد رعایت موارد اخلاقی و حیا نیز صورت میگیرد.

تذکر دادن این موارد در برنامه های استخر کاملاً ضروری است. شوخی هایی که بین بچه ها در رختکن میشود (مثلاً رنگ شورت یکدیگر را مسخره میکنند) نشان میدهد که طرف بیشتر از اینکه حواسش به تعویض لباس باشد به بدن و لباس دیگران است.

✓ بچه‌ها جواب سئوالات ارزشیابی زیر را با کمک دوستانشان در جزوه‌شان بنویسند.

- ۱- یکی از نشانه‌های کامل بودن دین اسلام چیست؟
- ۲- «تا علت حکمی را ندانم عمل نمی‌کنم.» چه ضرری کرده‌ام؟
- ۳- «پوشش واجب» را با ذکر مثال توضیح دهید؟
- ۴- فرق «پوشش حیایی» با «پوشش واجب» در چیست؟
- ۵- «عورت» هم خانواده‌ی چه کلمه‌ای و به چه معنایی است؟
- ۶- مخرج بول چگونه آب کشیده می‌شود؟
- ۷- مخرج غائط چگونه آب کشیده می‌شود؟
- ۸- وسواس چیست؟ آن را در روایات چگونه توصیف کرده‌اند؟
- ۹- «سلام کردن مستحب است و جواب آن واجب» . ولی در ۲ جا سلام کردن کراهت دارد، آن‌ها را ذکر کنید.
- ۱۰- آیا می‌توان در هر جایی «بسم الله» گفت؟ حتی در لباس در آوردن و ورود به مستراح؟ چرا؟